

การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมประสิทธิผล
ในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
จังหวัดอุบลราชธานี

AN APPLICATION OF BUDDHADHAMMA FOR PROMOTING
ADMINISTRATIVE EFFECTIVENESS IN LOCAL ADMINISTRATIVE
ORGANIZATIONS IN UBOLRACHATANI PROVINCE

ถนัด ไชยพันธ์* พิเชฐ ทังโต** สุรินทร์ นียมามงกูร*** จำนงค์ อดิวัฒน์สิทธิ์****

Thanad Chaiyaphan, Phichet Thangto, Surin Niyamangkoon, Jumnong Adivattanasit

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาประสิทธิผลในการ บริหารงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี 2) เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมที่ส่งผล ต่อ ประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการส่งเสริมประสิทธิผลในการบริหารงานตามหลักพุทธธรรมของ องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเก็บข้อมูลสัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคล จำนวน 18 รูป/คน และจากแบบสอบถามจำนวน 363 คน/ชุด

---

* Doctor of Philosophy Program in Public administration, Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkrajavidyalaya University

** Department of Political Science, Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkron-rajavidyalaya University

*** Department of Political Science, Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkron-rajavidyalaya University

**** Department of Political Science, Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkron-rajavidyalaya University

ผลการวิจัย พบว่า

1. ประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ลำดับที่หนึ่ง คือ ด้านการปฏิบัติราชการ ($\bar{X} = 3.74$) ลำดับที่สอง คือ ด้านการพัฒนาองค์กร ($\bar{X} = 3.74$) ลำดับที่สาม คือ ด้านคุณภาพการให้บริการ ($\bar{X} = 3.67$) และลำดับสุดท้าย คือ ด้านแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.60$)

2. หลักพุทธธรรมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า หลักสัพปุริสธรรม 7 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านโดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ หลักอตัตถัญญาตา (รู้ตน รู้ว่าตนเองมีคุณสมบัติ มีความรู้อย่างไร) ($\bar{X} = 3.70$) และหลักมัตตัญญาตา (รู้จักประมาณ รู้จักความพอดี) ($\bar{X} = 3.70$) รองลงมา หลักอตัตถัญญาตา (รู้จักประมาณ รู้จักความมุ่งหมาย รู้จักผล) ($\bar{X} = 3.68$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ หลักปริสัญญาตา (รู้ชุมชน รู้สังคม สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้) ($\bar{X} = 3.35$) และหลักผละ 4 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ลำดับที่หนึ่ง คือ ด้านสังคหผละ (กำลังเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจคน) ($\bar{X} = 3.55$) ลำดับที่สอง คือ ด้านวิริยะผละ (กำลังความขยันหมั่นเพียร) ($\bar{X} = 3.52$) ลำดับที่สาม คือ ด้านอนวัชชผละ (กำลังความซื่อสัตย์สุจริต) ($\bar{X} = 3.36$) และลำดับสุดท้าย คือ ด้านปัญญาผละ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{X} = 3.30$)

3. แนวทางการพัฒนาการส่งเสริมประสิทธิผลการบริหารงานตามหลักพุทธธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถนำหลักสัพปุริสธรรม 7 และผละ 4 มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน จะส่งผลและก่อให้เกิดหลักการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ คือ ในการทำงานของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น จะมีหลักการ กฎเกณฑ์ในการทำงาน รู้ถึงสถานภาพความรู้ ความถนัด ความสามารถ ทั้งของตนเองและบุคคลอื่น ตลอดจนในการสั่งการหรือมอบหมายงานหรือการบริหารงานต่าง ๆ จะมีความเหมาะสมและสมกับงานนั้น ๆ ตลอดจนมีความคุ้มค่า พอประมาณ และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนเพื่อให้การปฏิบัติงานนั้นก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ทั้งนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้นำหลักการเหล่านี้ไปเป็นแนวทางการพัฒนาการส่งเสริมประสิทธิผลในการบริหารงานตามหลักพุทธธรรม ทำให้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีประสิทธิภาพและเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะสร้างคนให้มีความรู้ มีความสามารถ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็น มีลักษณะนิสัยจิตใจที่ดีงาม มีความพร้อมที่จะต่อสู้เพื่อตนเองและสังคม มีความพร้อมที่จะประกอบกิจการงานอาชีพและสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับชีวิตของประชาชนอีกด้วย

คำสำคัญ : การส่งเสริมประสิทธิผล, การบริหารจัดการ, การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรม

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study the administrative effectiveness promotion of local administrative organizations in Ubolrachatani Province, 2) to examine the Buddhist principles affecting the administrative effectiveness of the local administrative organizations in Ubolrachatani Province, and 3) to propose the development for administrative effectiveness promotion according to the Buddhist principles at local administrative organizations in Ubolrachatani Province. This study is a mixed methods research between qualitative research and quantitative research. The qualitative research consisted of in-depth interviewing of 18 key informants in Ubolrachatani Province. The quantitative research method collected the data from a sample of 363 personnel of local administrative administrations in Ubolrachatani Province.

Findings were as follows:

1. Effectiveness of local administrative organizations in Ubon Ratchathani Province, as a whole, was at the high level ($\bar{X} = 3.69$). When considering each aspect, it the first one was the government ($\bar{X} = 3.74$). The second was the organizational development ($\bar{X} = 3.74$). The third was the quality of service ($\bar{X} =$

3.67) and the last was the development plan of the local government organizations ($\bar{X} = 3.60$).

2. Buddhist principles affecting the administrative effectiveness promotion of local government organizations in Ubon Ratchathni Province were *Sappurisa - dhamma 7* which affected the effectiveness promotion of the management of the local governments, as a whole, at a high level ($\bar{X} = 3.61$). When considering each aspect based on the mean scores from high to low, the highest mean scores were *Attannuta* (knowing how they are qualified) ($\bar{X} = 3.70$) and *Mattannuta* (knowing the moderation) ($\bar{X} = 3.70$), followed by *Atthannuta* (knowing goals and results) ($\bar{X} = 3.68$). The lowest mean scores were *Parisannuta* (knowing communities and solutions) ($\bar{X} = 3.35$). In addition, *Bala 4* (The Four Powers) also affected the administrative effectiveness promotion of the local administrations in Ubon Ratchathani Province, as a whole, at a high level ($\bar{X} = 3.43$). When considering each aspect, the first one was *Sangaha Bala* (power of solidarity) ($\bar{X} = 3.55$). The second was *Viriya Bala* (power of diligence) ($\bar{X} = 3.52$). The third was *Anavajja Bala* (power of faultlessness) ($\bar{X} = 3.36$), and the last one was *Panna Bala* (power of wisdom) ($\bar{X} = 3.30$).

3. The administration guidelines of local administrative organizations using *Sappurisa-dhamma 7* and *Bala 4* in the management would result in effective administration. The local administrative organization employees would have rules of work, knowledge status, aptitude, ability of both themselves and others, as well as the assignment of work or assignments, which would be appropriate for certain tasks. Moreover, their work performance would be worth, moderate, and in accordance with the public in order to maximize public benefits.

If local governments adopt these principles as a guideline to promote the administrative effectiveness according to Buddhism, the administration will be effective and become a crucial factor for development. As a result, it is important to develop people to have knowledge, skills, necessary basic skills, good

temperament, readiness to fight for themselves and the society, as well as to engage in a career and develop the lives of the people.

Keywords: Effective Promotion, Management, Application the Principle of Buddhism.

1. บทนำ

ความเปลี่ยนแปลงด้านสังคมปัจจุบันที่เต็มไปด้วยการแข่งขันในด้านต่าง ๆ ความแตกต่าง จึงเกิดขึ้นในสังคมทั้งความคิดความเห็น พฤติกรรมการแสดงออกจึงเป็นปรากฏการณ์ใหม่ของคน ในสังคมไทย (Surapon Suyaprom, 2015) สืบเนื่องมาจากความเจริญที่ได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ยิ่งสังคมมีความเจริญไปมากเท่าใด คนในสังคมนั้นจะต้องพยายามปรับตัวให้กับสังคมที่เปลี่ยนแปลง ไปให้มากเท่านั้น และความจำเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาประเทศชาติให้ เจริญก้าวหน้า มาตรฐานของชีวิตคนที่พยายามให้มีความเสมอภาคกันตามระบบการปกครองที่ทุก ฝ่ายต้องการให้มีความสมบูรณ์เหมาะสม เข้ากับยุคสมัยนิยมในการปฏิวัติวิทยาศาสตร์ทางสังคมให้ เอื้อต่อการแก้ปัญหาวิกฤตสังคมไทยที่มีความหลากหลายซับซ้อนยิ่งขึ้น (Prasert Thilao,2018)

ปัจจุบันประเทศไทยได้ดำเนินการปฏิรูปภาครัฐ ด้วยการ ลดขนาดของรัฐบาลในส่วนกลาง การกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นและชุมชน เพื่อให้ประชาสังคมมีความเข้มแข็งขึ้น การลดลำดับชั้น บังคับบัญชาที่ยู่ยากเพื่อให้บริการประชาชนอย่างมีอิสระและยืดหยุ่น เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพ ของการให้บริการภาครัฐ ซึ่งรูปแบบดังกล่าวเป็นไปตามแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการที่ดีและการ จัดการภาครัฐแนวใหม่ (Budhya Bowornwathana, 2002) โดยเชื่อว่าการดำเนินงานภาครัฐ สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ แต่อย่างไรก็ตาม การทุจริตคอร์รัปชันในระบบ ราชการยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ซึ่งในช่วงที่ผ่านมาประเทศไทยได้ผลักดันให้เกิดกระแสความสนใจการปฏิรูปด้านต่างๆ ไม่ว่าจะ เป็นการปฏิรูประบบราชการ การปรับบทบาทภาครัฐ การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น โดยเฉพาะ เมื่อทรัพยากรมีจำนวนจำกัด ความสนใจจึงพุ่งเป้าไปที่การใช้จ่ายงบประมาณ การดูแลทรัพยากร ของท้องถิ่น ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันทั้งในวงราชการ การเมืองและระดับท้องถิ่น (Kowit Pongngam and Alongkorn Akkasaeng,2004) กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ตั้งคณะทำงาน (Core Team) ในการตรวจนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติราชการของ องค์กรท้องถิ่นที่ผ่านมา เพื่อพิจารณาคัดเลือกองค์กรส่วนท้องถิ่นรับเงินอุดหนุนสำหรับเป็นรางวัลจูง ใจ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติหน้าที่ ก็พบว่าองค์กรบริหารส่วนตำบลส่วน

หน้าที่ ก็พบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลการบริหารอยู่ในระดับต่ำถึงปานกลาง นอกจากนี้ผลการศึกษาก็เกี่ยวกับประสิทธิผลของการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การให้ความสำคัญต่อประชาชนในท้องถิ่น การจัดระบบสารสนเทศการสร้างควมพึงพอใจให้แก่เจ้าหน้าที่และลูกจ้าง ประชาชนผู้รับบริการ กระบวนการบริหารจัดการ รวมทั้งบรรยากาศขององค์กรเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์กร (Tikhamporn Chulalong, 2007)

จังหวัดอุบลราชธานี มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีอิสระในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชน มีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงิน การคลังและงบประมาณ บริหารงานให้เป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนโดยวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยการใช้จ่ายเงินสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2542 ซึ่งประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใสตรวจสอบได้ หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่าและประชาชนมีส่วนร่วม โดยมุ่งสร้างองค์กรให้เป็นไปตามหลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีประชาชนเป็นเป้าหมายสูงสุดในการให้บริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การที่จะบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องตอบสนองความต้องการของประชาชนโดยยึดหลักพุทธธรรม

ผู้วิจัยจึงได้นำหลักพุทธธรรม ที่เป็นหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาเป็นเครื่องกำกับในการบริหารงานทุกด้านย่อมเป็นการประสานความเชื่อ แนวคิดในเชิงจริยธรรมของสังคม เข้ากับการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งเหมาะสมอย่างยิ่งในการประยุกต์ใช้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุบลราชธานี เพราะการบริหารงานใดก็ตามจะประสบผลสำเร็จนั้นต้องใช้ความรู้คู่คุณธรรม ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์ สร้างองค์ความรู้และนำเสนอการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมประสิทธิผลการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานีต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี

2.2 เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี

2.3 เพื่อเสนอการพัฒนาการส่งเสริมประสิทธิผลในการบริหารงานตามหลักพุทธธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methodology Research) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 18 รูป/คน และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากการแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 363 ชุด จำนวน 25 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา 1) ตัวแปรต้น คือ (1) สถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ความเกี่ยวข้องกับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ลักษณะงานที่รับผิดชอบ รายได้ต่อเดือน และประสบการณ์ในการทำงาน (2) หลักสัปปริสธรรม 7 ได้แก่ ธัมมัญญาตา รู้หลักหรือรู้จักเหตุ อัตถัญญาตา รู้ความมุ่งหมายหรือรู้จักผล อตตัญญาตา รู้จักตน มัตตัญญาตา รู้จักประมาณ กาลัญญาตา รู้จักกาล ปริสสัญญาตา รู้จักชุมชน ปุคคัลัญญาตา รู้จักบุคคล (3) หลักผละ 4 ได้แก่ ปัญญาผละ กำลังความรู้ความสามารถ วิริยผละ กำลังความขยันหมั่นเพียร อนวัชชผละ กำลังความซื่อสัตย์สุจริต สังคหผละ กำลังของเครื่องยึดเหนี่ยวใจคน 2) ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ด้านแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านคุณภาพการให้บริการ ด้านการปฏิบัติราชการ และด้านการพัฒนาองค์กร

3.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ในการวิจัย คือ พื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด อุบลราชธานี ซึ่งเป็นจังหวัดที่ประกาศตามพระราชกฤษฎีกาของคณะกรรมการนโยบายการบริหารงาน จังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ. ศ. 2552

4. สรุปผลการวิจัย

4.1 พุทธธรรมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า หลักสัปปริสธรรม 7 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านโดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ หลักอตััญญาตา (รู้ตน รู้ว่าตนเองมีคุณสมบัติ มีความรู้อย่างไร) และหลักมัตตัญญาตา (รู้จักประมาณ รู้จักความ

พอดี) รองลงมา คือ หลักอัตถิยัญตา (รู้จักกาย รู้ความมุ่งหมาย รู้จักผล) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ หลักปริสัญญุตตา (รู้ชุมชน รู้สังคม สามารถแก้ปัญหาต่างๆได้) หลักผละ 4 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ลำดับที่หนึ่ง คือ ด้านสังคหผละ (กำลังเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจคน) ลำดับที่สอง คือ ด้านวิริยะผละ (กำลังความขยันหมั่นเพียร) ลำดับที่สาม คือ ด้านอนวัชชผละ (กำลังความซื่อสัตย์สุจริต) และลำดับสุดท้าย คือ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า 1) ด้านแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการดำเนินการในด้านการกำหนดยุทธศาสตร์ การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อกำหนด ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552 ในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ต้องเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน เมื่อสิ้นปีงบประมาณท้องถิ่นต้องมีการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่น มีการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่น และนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

2) ด้านคุณภาพการให้บริการ พบว่า ประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชนมีความพึงพอใจในการให้บริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการลดขั้นตอนในการทำงาน มี One Stop Service เป็นการบริการแบบเบ็ดเสร็จที่จุดเดียว การให้บริการต้องมีความรวดเร็วและชัดเจน มีการบริการประชาชนในวันหยุด เจ้าหน้าที่มีความเต็มใจให้การบริการแก่ประชาชน การบริการต้องยึดหลักความเสมอภาคและเป็นธรรม คุณภาพการให้บริการในการพัฒนาการให้บริการ ท้องถิ่นจะต้องยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยเข้ามาช่วยได้อย่างเหมาะสมเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับท้องถิ่นเอง

3) ด้านการปฏิบัติราชการ พบว่า ประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการปฏิบัติราชการต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของท้องถิ่น การปฏิบัติงานที่ถูกต้อง รวดเร็วและบริการประชาชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการเป็นประจำทุกปี จะต้องมีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในการปฏิบัติราชการจะต้องมีภูมิทัศน์ที่เอื้อต่อการทำงานและรับรองการให้บริการประชาชน

4) ด้านการพัฒนาองค์กร พบว่า การพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมียุทธศาสตร์ในดำเนินงาน การดำเนินงานต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ตามแผนในการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการ พัฒนาบุคลากร ให้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ มีส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีมาตรการในการลดขั้นตอนในการทำงาน มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้กับการทำงาน การจัดการองค์ความรู้ในองค์กร ด้านกฎระเบียบ และที่สำคัญมีการสนับสนุนให้บุคลากรได้ฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้เพื่อพัฒนาองค์กรต่อไป

4.3 หลักพุทธธรรมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี

1) หลักสัปปริสธรรม 7 ประกอบด้วย **หลักธัมมัญญตา** คือ รู้จักการ รู้จักเหตุ รู้งาน รู้หน้าที่อย่างถูกต้อง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการทำโครงการที่มุ่งต่อประโยชน์ของชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรู้หลักความเป็นจริง หลักการ กฎเกณฑ์ หน้าที่ที่ปฏิบัติมีความรับผิดชอบเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ มีความเข้าใจว่าตัวเองมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการบริหารจัดการบางสิ่งบางอย่างให้บรรลุผลสำเร็จ **หลักอัตถัญญตา** คือ รู้จักกาย รู้ความมุ่งหมาย รู้จักผล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการวางแผนงานทุกอย่างได้อย่างเหมาะสมและทันต่อเหตุการณ์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรู้จักจุดหมาย หรือเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการดำเนินการ เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมหรือโครงการดำเนินไปอย่างถูกต้อง เป็นไปตามแผนที่วางไว้ **หลักอัตตัญญตา** คือ รู้ตน รู้ว่าตนเองมีคุณสมบัติ บุคลากรที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความรู้จักตนเอง คือ รู้จักตัวตนของตัวเอง ว่า องค์กรอยู่ในสถานะอะไร มีความรู้ความสามารถอย่างไร สามารถวัดความรู้ตนได้ ว่าศักยภาพของตนเองมีมากน้อยเพียงใด การบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ **หลักมัตตัญญตา** คือ รู้จักประมาณ รู้จักความพอดี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการกำหนดหลักจริยธรรมของหน่วยงานหรือไม่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้าใจชัดเจนเกี่ยวกับ คำว่า ความพอเหมาะพอควรในการที่จะดำเนินโครงการ กิจกรรมทุกอย่างให้ลุล่วงไปด้วยดีตามแผนพัฒนาที่วางไว้ การรู้ประมาณ ในระดับองค์กรทำให้องค์กรมีการพัฒนา เจริญงอกงาม ย่อมทำให้การดำเนินกิจการงานต่างๆ ขององค์กร

สามารถนำพาองค์กร ประชาชน ไปสู่ความสุขสงบ ปลอดภัย และความเจริญได้อย่างแท้จริง

หลักกาลัญญา คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รู้จักเวลา รู้คุณค่าของเวลา มีขั้นตอนในการทำงานในการให้บริการประชาชนตามหลักกาลัญญา คือ การรู้จักกาล การเป็นผู้รู้จักกาล คือ รู้กาลเวลาอันเหมาะสม ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ **หลักปรีชญญา** คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รู้ชุมชน รู้สังคม สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้ มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละตำแหน่งอย่างชัดเจน การรู้จักชุมชน ความรู้จักบริษัท คือ รู้จักกลุ่มบุคคล รู้จักหมู่คณะ รู้จักชุมชน และรู้จักที่ประชุม รู้กิริยาที่จะประพัตต่อชุมชนนั้นๆ การเป็นผู้รู้จักชุมชน ถิ่นอาศัย หรือสังคมที่ตนอาศัยอยู่ รวมถึงรู้จักว่าชุมชนเหล่านั้นมีความต้องการอะไร มีความเดือดร้อนอย่างไร มีความเห็นหรือข้อตกลงอย่างไร เมื่อทราบเช่นนั้นแล้วยอมทำให้สามารถอยู่ร่วมกับชุมชนได้อย่างมีความสุข **หลักบุคคลัญญา** องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการเรียนรู้สภาพปัญหาและต้องการของประชาชนในพื้นที่ วางตัวให้เหมาะสมตามฐานะ รู้บุคคล รู้ภูมิปัญญา ภูมิธรรม และรู้ประเภทของบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถเลือกใช้คนให้เหมาะสมกับงาน เกิดประสิทธิผลในการทำงาน เกิดประโยชน์แก่ผู้ปฏิบัติงานทุกคน ตลอดถึง มีการติดตามงานที่ได้รับมอบหมายไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการสร้างสรรค์ได้รับความรู้ใหม่ในการทำงานตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้

2) หลักพละ 4 ประกอบด้วย ด้านปัญญาพละ คือ กำลังความรู้ความสามารถ ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถ ในการบริหารงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหลักการวางแผนที่เกิดมาจากความต้องการของประชาชนที่ตระหนักในความจำเป็น คุณค่าที่เปิดโอกาสให้ทุกคนในชุมชนได้รับรู้ปัญหา และร่วมกันในการวางแผน เพื่อปรับปรุงประสิทธิผลของการบริหารงานให้ครอบคลุม **ด้านวิริยะพละ** คือ กำลังความขยันหมั่นเพียร ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ที่มีความกระตือรือร้น ในการปฏิบัติงานตามเวลาที่กำหนดไว้ การบริหารการวางแผนเป็นหน้าที่ของนักบริหารเพราะการวางแผน คือ กระบวนการ ในการกำหนดวัตถุประสงค์และกำหนดวิธีการที่ทำให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ การวางแผนเป็นกระบวนการในการเผชิญกับความไม่แน่นอนโดยการกำหนดการกระทำขึ้นล่วงหน้าเพื่อให้ได้ผลตามที่กำหนดไว้ **ด้านอนวัชพละ** คือ กำลังความซื่อสัตย์สุจริต

ผู้บริหาร บุคลากรมีการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับขององค์กร กระบวนการในการจัดทำแผน เป็นขั้นตอนในการระดมความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ ในการวิเคราะห์สภาพปัญหา การแก้ไขปัญหาที่ผ่านมา ปัญหาอุปสรรคจากการพัฒนา ความต้องการในการพัฒนา ความพร้อมหรือศักยภาพของชุมชน ตลอดจนแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรม การพัฒนาที่ต้องการกระทำร่วมกันในอนาคต **ด้านสังคหผล** คือ กำลังเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจคน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการทำงานมุ่งผลประโยชน์ส่วนรวม ไม่มุ่งผลประโยชน์ตน มีการแบ่งปันสิ่งของช่วยเหลือประชาชนในยามประสบภัยอย่างเหมาะสม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการให้บริการสาธารณะที่เป็นรูปธรรม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับผิดชอบ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น

5. อภิปรายผลการวิจัย

5.1 ประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ลำดับที่หนึ่ง คือ ด้านการปฏิบัติราชการ ลำดับที่สอง คือ ด้านการพัฒนาองค์กร ลำดับที่สาม คือ ด้านคุณภาพการให้บริการ และลำดับสุดท้ายคือ ด้านแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สอดคล้องกับ Nongluk Rueanthong (2007) ว่า องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ผู้บริหารและครูเป็นมืออาชีพ การประกันคุณภาพการตรวจสอบได้และความน่าเชื่อถือ

5.2 หลักพุทธธรรมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า หลักสัปปริสธรรม 7 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านโดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ หลักอหัตถัญญตา (รู้ตน รู้ว่าตนเองมีคุณสมบัติ มีความรู้อย่างไร) และหลักมัตตัญญตา (รู้จักประมาณ รู้จักความพอดี) รองลงมา หลักอหัตถัญญตา (รู้จักกาย รู้ความมุ่งหมาย รู้จักผล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ หลักปริสัญญตา (รู้ชุมชน รู้สังคม สามารถแก้ปัญหาต่างๆได้) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Pas Passatta (2015) ได้วิจัยเรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการด้านความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า หลักธรรมที่มีความเหมาะสมในการบริหารตน (หลักสัปปริสธรรม 7) ของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีประเด็นสำคัญ 2

ประเด็น คือ 1) หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่มีความเหมาะสมในการบริหารตน 2) การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ในการบริหารตนและการบริหารจัดการองค์กร กล่าวคือ หลักสัปปุริสธรรม 7 ซึ่งเป็นหลักธรรมของสัตว์บุรุษ ของคนดีที่มีความเหมาะสมในการครองตนเป็นอย่างยิ่ง

หลักผละ 4 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ลำดับที่หนึ่ง คือ ด้านสังคหผละ (กำลังเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจคนลำดับที่สอง คือ ด้านวิริยะผละ (กำลังความขยันหมั่นเพียร) ลำดับที่สาม คือ ด้านอนวัชขผละ (กำลังความซื่อสัตย์สุจริต) และลำดับสุดท้าย คือ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก **ด้านปัญญาผละ** คือ กำลังความรู้ความสามารถ ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถ ในการบริหารงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหลักการวางแผนที่เกิดมาจากความต้องการของประชาชนที่ตระหนักในความจำเป็น คุณค่าที่เปิดโอกาสให้ทุกคนในชุมชนได้รับรู้ปัญหาและร่วมกันในการวางแผน **ด้านวิริยะผละ** คือ กำลังความขยันหมั่นเพียร ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่มีความกระตือรือร้น ในการปฏิบัติงานตามเวลาที่กำหนดไว้ ในการกำหนดวัตถุประสงค์และกำหนดวิธีการที่ทำให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ การวางแผนเป็นกระบวนการในการเผชิญกับความไม่แน่นอนโดยการกำหนดการกระทำขึ้นล่วงหน้าเพื่อให้ได้ผลตามที่กำหนดไว้ การวางแผนจะเกี่ยวข้องกัน 2 อย่างคือ จุดหมายปลายทางกับวิธีการ จุดหมายปลายทางกับความสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ด้านอนวัชขผละ** คือ กำลังความซื่อสัตย์สุจริต ผู้บริหาร บุคลากรมีการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับขององค์กร กระบวนการในการจัดทำแผน เป็นขั้นตอนในการระดมความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ ในการวิเคราะห์สภาพปัญหา การแก้ไขปัญหาที่ผ่านมา ปัญหาอุปสรรคจากการพัฒนา ความต้องการในการ **ด้านสังคหผละ** คือ กำลังเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจคน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการทำงานมุ่งผลประโยชน์ส่วนรวม ไม่มุ่งผลประโยชน์ตน มีการแบ่งปันสิ่งของช่วยเหลือประชาชนในยามประสบภัยอย่างเหมาะสม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการให้บริการสาธารณะที่เป็นรูปธรรม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับผิดชอบ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เสนอแนะความคิดเห็นและแสดงออกได้อย่างเสรี นี้เรียกว่า เป็นผละ คือ กำลังแห่งการยึดเหนี่ยวน้ำใจของผู้อื่นไว้ได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ Jittima Pakpieng (2015) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารงานตามหลักพุทธธรรมมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในเขตภาคกลางตอนล่าง ผลการวิจัยพบว่า การบริหารตนด้วยหลักสัปปุริสธรรม

7 เป็นด้านที่มีการนำไปประยุกต์ใช้น้อยที่สุด และมีสภาพปัญหาและอุปสรรคอื่นๆ ในแต่ละด้าน คือ
1) การบริหารตน 2) การบริหารคน และ 3) การบริหารงาน

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ วิธีการปฏิบัติงานและยุทธศาสตร์ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้
- 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรกำหนดแนวทางการให้บริการ การวัดผลประเมินผล เพื่อพัฒนาคุณภาพการให้บริการที่มีประสิทธิภาพ
- 3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ ให้กำลังใจ และรางวัลสำหรับผู้ปฏิบัติดีเป็นประจำ

6.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

- 1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ วิธีการปฏิบัติงาน และยุทธศาสตร์ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้
- 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องกำหนดแนวทางการให้บริการ การวัดผลประเมินผล เพื่อพัฒนาคุณภาพการให้บริการที่มีประสิทธิภาพ
- 3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ ให้กำลังใจ และรางวัลสำหรับผู้ปฏิบัติดีเป็นประจำ

7.3 ข้อเสนอสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

- 1) ควรมีการศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ วิธีการปฏิบัติงาน และยุทธศาสตร์ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงาน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้
- 2) ควรมีการศึกษาแนวทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรกำหนดแนวทางการให้บริการ การวัดผลประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพการให้บริการที่มีประสิทธิภาพ

3) ควรมีการศึกษาแนวทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ ให้กำลังใจ และรางวัลสำหรับผู้ปฏิบัติดีเด่นประจำปี

References

- Kowit Pongngam and Alongkorn Akkasaeng. (2004). *New Dimension Guide Local Government Organizations That Come from The Direct Election of The People*. Bangkok : Samatham Press.
- Nongluk Rueanthong. (2007). *The Model of School Administrative Effectiveness* (Doctoral of Thesis). Silpakorn University.
- Pas Passatta. (2015). *The Integration of Buddhhadhamma Principles for Transparency in The Management of Local Government Organizations* (Doctoral of Thesis). Graduate School: Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Prasert Thilao. (2018). The Strategy of Buddhist Human Resource Development Towards The High Competency Organization of Buddhist Universities of Thai Sangha. *Journal of MCU Social Science Review*, 7(3), 37-50.
- Surapon Suyaprom. (2015). An Integration of Buddha Dhamma Principles for Supporting Participation Process in Formulating Public Policies of Local Administrative Organizations. *Journal of MCU Social Science Review*, 4 (2), 180-195.
- Thitiwut Manmee. (2016). The Human Capital Management Supporting the Merit and Ethicist of Staffs in Local Administration Organization. *Journal of MCU Social Science Review*, 5 (3), 205–218.